

Άρειος Πάγος: 19/1973, Τμ. Β'

Πηγή: ΝοΒ 21/73 σελ. 726, Ε.Ε.Λ. 32/73 σελ. 415

Περίληψη: Όταν το επελθόν εν τη εργασία ατύχημα δύναται να αποδοθή εις δόλον του εργοδότη ή των υπ' αυτού προστηθέντων ο παθών έχει την επιλογήν όπως ασκήση κατά των εκ του νόμου 551 υποχρέων, είτε την εκ του εξαιρετικού τούτου δικαίου παρεχομένην αυτώ αξίωσιν αποζημιώσεως, είτε την εκ του κοινού αστικού δικαίου. - Προτίμησις της πρώτης αξιώσεως. - Διατήρησις αξιώσεως κατά το κοινόν δίκαιον κατά παντός άλλου προσώπου, όπερ θα ήτο τυχόν υπαίτιον, τοιούτον δε είναι και το υπό του εργοδότη προστηθέν, καθ' ου δύναται να εγερθή αγωγή, διόκουσα την κατά το κοινόν μόνον δίκαιον βαρύνουσαν αυτό προσωπικώς ευθύνην εις αποζημιώσιν.

Απόφαση Δικαστηρίου

Προεδρεύων ο Αντιπρόεδρος κ. Α. ΚΑΝΕΛΛΑΚΟΣ

Εισηγητής ο Αρεοπαγίτης κ. ΑΝΤ. ΚΟΖΥΡΗΣ

Δικηγόροι οι κ.κ. Ευάγγ. Δημητρακόπουλος, Πολ. Μητσόπουλος

Κατά το άρθρον 16 του διά του β.δ. της 24.7/25.8.1920 κωδικοποιηθέντος ν. 551 "περί ευθύνης προς αποζημιώσιν των εξ ατυχήματος εν τη εργασία παθόντων εργατών ή υπαλλήλων", διατηρηθέντος εν ισχύϊ και μετά την εισαγωγήν του Αστικού Κώδικος κατ' άρθρον 38 του Εισαγ. αυτού νόμου, οι παθόντες εξ ατυχήματος του άρθρου 1, δυναμένου ν' αποδοθή εις δόλον του εργοδότη ή του υπ' αυτού προστηθέντος προσώπου, ως και τα αντ' αυτών κατά τας διατάξεις του άρθρου 6 δικαιούμενα πρόσωπα, έχουσι το εκλεκτικόν δικαίωμα ν' ασκώσιν, είτε την εκ του ως άνω νόμου, είτε την εκ του κοινού Αστικού Δικαίου προσήκουσαν αυτοίς προς αποζημιώσιν αξίωσιν. Το αυτό ισχύει και διά την περίπτωσιν, καθ' ην το ατύχημα επήλθεν εν εργασία ή επιχειρήσει, εν η δεν ετηρήθησαν αι διατάξεις ισχυόντων νόμων, διαταγμάτων ή κανονισμών περί των όρων ασφαλείας και ένεκα της μη τηρήσεως τούτων. Εν περιπτώσει επιλογής της κατά τον παρόντα νόμον αποζημιώσεως τα αυτά πρόσωπα διατηρούσι την κατά το κοινόν Αστικόν Δίκαιον προσήκουσαν αυτοίς αξίωσιν εναντίον του υπαίτιου του ατυχήματος προσώπου, εφ' όσον αυτό είναι διάφορον του κατά τον παρόντα νόμον προς αποζημιώσιν υποχρέου. Εξ άλλου κατά μεν το άρθρον 60 § 3 α.ν. 1846/1951 "περί Ι.Κ.Α.", εις περίπτωσιν ανικανότητος προς εργασίαν ή θανάτου, οφειλομένου εις ατύχημα εκ βιαίου συμβάντος επελθόντος εν τη εκτελέσει της εργασίας ή εξ αφορμής αυτής, εάν ο παθών περιλαμβάνεται μεταξύ των ασφαλιστέων κατά τον παρόντα νόμον προσώπων ή εν περιπτώσει θανάτου του, τα εν άρθρω 28 § 6 αναφερόμενα πρόσωπα, δικαιούνται των παροχών της ασφαλίσεως του παρόντος νόμου, ο οικείος εργοδότης απαλλάσσεται της εκ των διατάξεων του ως άνω β.δ. της 24.7.1920 υποχρεώσεως προς καταβολήν της παρά τούτων προβλεπομένης αποζημιώσεως, εξόδων νοσηλείας και κηδείας. Εκ των προεκτεθέντων νομικών ορισμών σαφώς συνάγεται ότι όταν το παρελθόν εν τη εργασία ατύχημα δύναται να αποδοθή εις δόλον του εργοδότη ή τοιούτον των υπ' αυτού προστηθέντων, εν τη περιπτώσει ταύτη, δι' ην είναι υπεύθυνον το πρόσωπον του εργοδότη, ένεκα ιδίου αυτού δόλου, ως και του δόλου των υπ' αυτού προστηθέντων, ο παθών έχει την επιλογήν όπως ασκήση κατά των εκ του νόμου τούτου υποχρέων, εις ους δεν καταλέγεται και ο προστηθείς υπό του εργοδότη, είτε την εκ του εξαιρετικού τούτου δικαίου παρεχομένην αυτώ αξίωσιν αποζημιώσεως, είτε την εκ του κοινού Αστικού Δικαίου. Εάν δε ήθελε προτιμήσει την πρώτην αξίωσιν, εν τοιαύτη περιπτώσει διατηρεί την κατά το κοινόν δίκαιον προσήκουσαν αυτώ απαίτησιν εναντίον παντός άλλου προσώπου, όπερ θα ήτο τυχόν υπαίτιον, ήτοι, είτε εκ δόλου, είτε εξ αμελείας του ατυχήματος, διάφορον όμως του κατά τον εξαιρετικόν τούτον νόμον υποχρέου, τοιούτον δε είναι (πρόσωπον διάφορον) και το υπό του εργοδότη προστηθέν, καθ' ου δύναται να εγερθή αγωγή, βάσιν έχουσα την αμέλειαν και

διώκουσα την κατά το κοινόν μόνον δίκαιον βαρύνουσαν αυτό προσωπικώς ευθύνην εις αποζημίωσιν. Αληθώς η § 3 του άρθρου 16 είληπται εκ του γαλλικού νόμου της 22 Μαρτίου 1902, του τροποποιήσαντος το άρθρον 7 του γαλλικού νόμου του 1898, όμως ο νόμος ούτος, όστις απετέλεσε την πηγήν του ημετέρου, έχει σημαντικήν διαφοράν, διότι διά ρητής διατάξεως αυτού ταυτίζει τον εργοδότην από απόψεως απαλλαγής της εκ του κοινού δικαίου ευθύνης, τους εργάτας, και τους παρ' αυτού προστηθέντας, ανάλογον δε ταύτης διάταξιν δεν περιέλαβεν ο ν. 551, δι' ου, όλως αντιθέτως, άνευ τινός διακρίσεως, ορίζεται ότι οι παθόντες εκ του ατυχήματος και εις ην περίπτωσιν επέλεξαν έναντι του εργοδότου την κατά τον άνω νόμον αποζημίωσιν, διατηρούσι πάντοτε τα εκ του κοινού Αστικού Δικαίου δικαιώματά των έναντι των τρίτων, συνεπώς και έναντι των προστηθέντων, ως προς ους δεν δικαιολογείται διάκρισις, αφ' ου και αυτοί είναι τρίτοι εν εχέσει με τους συμβατικώς συνδεδεμένους, παθόντα και εργοδότην, ως προς ους και μόνον ο νομοθέτης έκρινε σκόπιμον να περιορίση την εκ του κοινού Αστικού Δικαίου ευθύνην, αφ' ου τον κατέστησε φορέα του επαγγελματικού κινδύνου. Περαιτέρω ούτε ο ήδη ισχύων ως άνω νόμος 1816/1951, ούτε ο προηγούμενος υπ' αριθ. 6298/1934 "περί Ι.Κ.Α.", είχαν λόγον να ασχοληθούν, ούτε ησχολήθησαν με την ευθύνην των προστηθέντων, ως προκύπτει εκ του ότι ουδεμίαν περί αυτών διέλαβε διάταξιν, τούθ' όπερ θα ήτο αυτονόητον εν εναντία περιπτώσει, δοθέντος ότι το περί αυτής ζήτημα είχε και προηγουμένως τεθή διά των υπ' αριθ. 31 και 217/1930 αποφάσεων του δικαστηρίου τούτου και είχε λυθή αποφαιτικώς. Απλώς, ως συνάγεται και εκ των άρθρων 34 § 2 του πρώτου και 45 § 2 του δευτέρου, ούτοι, κατόπιν της επιβαρύνσεως των εργοδοτών δι' εισφορών υπέρ του Ι.Κ.Α. αναλαβόντος και την εξ εργατικών ατυχημάτων ασφάλισιν και υπέρ του οποίου, μάλιστα, δι' άρθρου 3 του νεωτέρου υπ' αριθ. 4104/1960 νόμου, επεβλήθη και ειδική εισφορά επαγγελματικού κινδύνου εις βάρος των εργοδοτών, περιώρισαν έτι μάλλον την εκ του κοινού δικαίου ευθύνην των τελευταίων τούτων. Ούτω κρίνασα και η προσβαλλομένη απόφασις και μετ' απόρριψιν της περί ελλείψεως παθητικής νομιμοποιήσεως εντάσεως του εναγομένου δεχθείσα εν μέρει την αγωγήν της αναιρεσιβλήτου διώκουσαν την κατά το κοινόν δίκαιον αποζημίωσιν αυτής τε και του ανηλικού τέκνου της, εκ του θανάτου του ησφαλισμένου συζύγου και πατρός, επελθόντος δε εξ ατυχήματος εκ βιαίου συμβάντος εν τη εκτελέσει της εργασίας, αποτόκου δε της αμελείας του αναιρεσειόντος συναδέλφου αυτού, ορθώς τας προδιαληφθείσας διατάξεις του ουσιαστικού δικαίου ηρμήνευσε και εφήρμοσεν, ο δε εναντίος α' λόγος αναιρέσεως, ως αβάσιμος, είναι απορριπτέος.

Το ζήτημα περί του δεδικασμένου ή μη της βραδείας προβολής των μέσων επιθέσεως και αμύνης αφέθη, κατ' άρθρον 269 (279) Κώδ. Πολ. Δικ., εις την κρίσιν του δικαστού της ουσίας και ήτις κρίσις, δυνητική ούσα, δεν υπόκειται εις τον έλεγchon του Αρείου Πάγου. Εξ άλλου και κατ' άρθρον 76 του αυτού Κώδικος, επί πάσης ομοδικίας, αι πράξεις ή παραλείψεις εκάστου ομοδίκου δεν βλάπτουν, ούτε ωφελούν τους λοιπούς. Όθεν και ο β' λόγος αναιρέσεως, καθ' ον ουχι ορθώς το Εφετείον απέρριπεν ως απαράδεκτον, ένεκεν βραδείας προβολής, τον περί συνυπαιτιότητος του παθόντος ισχυρισμόν του αναιρεσειόντος, ον άλλως από της α' συζητήσεως είχε προτείνει και το ομοδικον αυτού Δημόσιον, είναι επίσης απορριπτέος ως απαράδεκτος κατά το πρώτον σκέλος αυτού, ως αβάσιμος δε κατά το δεύτερον*.

* Επικυροί την υπ' αριθ. 536/1972 απόφασιν του Εφετείου Αθηνών.

Σχόλιο: Η άνω απόφασις επιλύει ζήτημα σημαντικόν διά το εργατικόν δίκαιον, ερείδουσα την ορθήν αιτιολογίαν της επί ισχυράς και δυσκαταγωνίστου επιχειρηματολογίας, ην ηκολούθει και η μειοψηφία της Ε.Α. 1003/1969. Βλ. ταύτην εις ΝοΒ 19, 1422 μετά της υπ' αυτήν σημειώσεως Έρσης Πριμικήρη-Γαροφάλλου. Κατά της αποφάσεως ταύτης είχεν ασκηθή αναιρέσεις μη εκδικασθείσα λόγω συμβιβασμού των διαδίκων. Πλην εδημοσιεύθησαν αυτόθι στοιχεία εκ της εισηγήσεως του τότε ορισθέντος εισηγητού της υποθέσεως εκείνης κ. Λυσ. Κανελλάκου ης εισηγήσεως τας απόψεις απηχεί ήδη και η άνω απόφασις. Βλ. επί τούτοις και Α.Π. 331/1964 ΝοΒ 12, 856.

К.И.П.